

Mikä sosiaali- ja terveydenhuollossa muuttuu ja mitä se merkitsee järjestöille?

Järjestöjohdon kehittämisfoorumi
29.1.2010

Kansliapäällikkö Kari Välimäki

Toimintaympäristön muutoksia

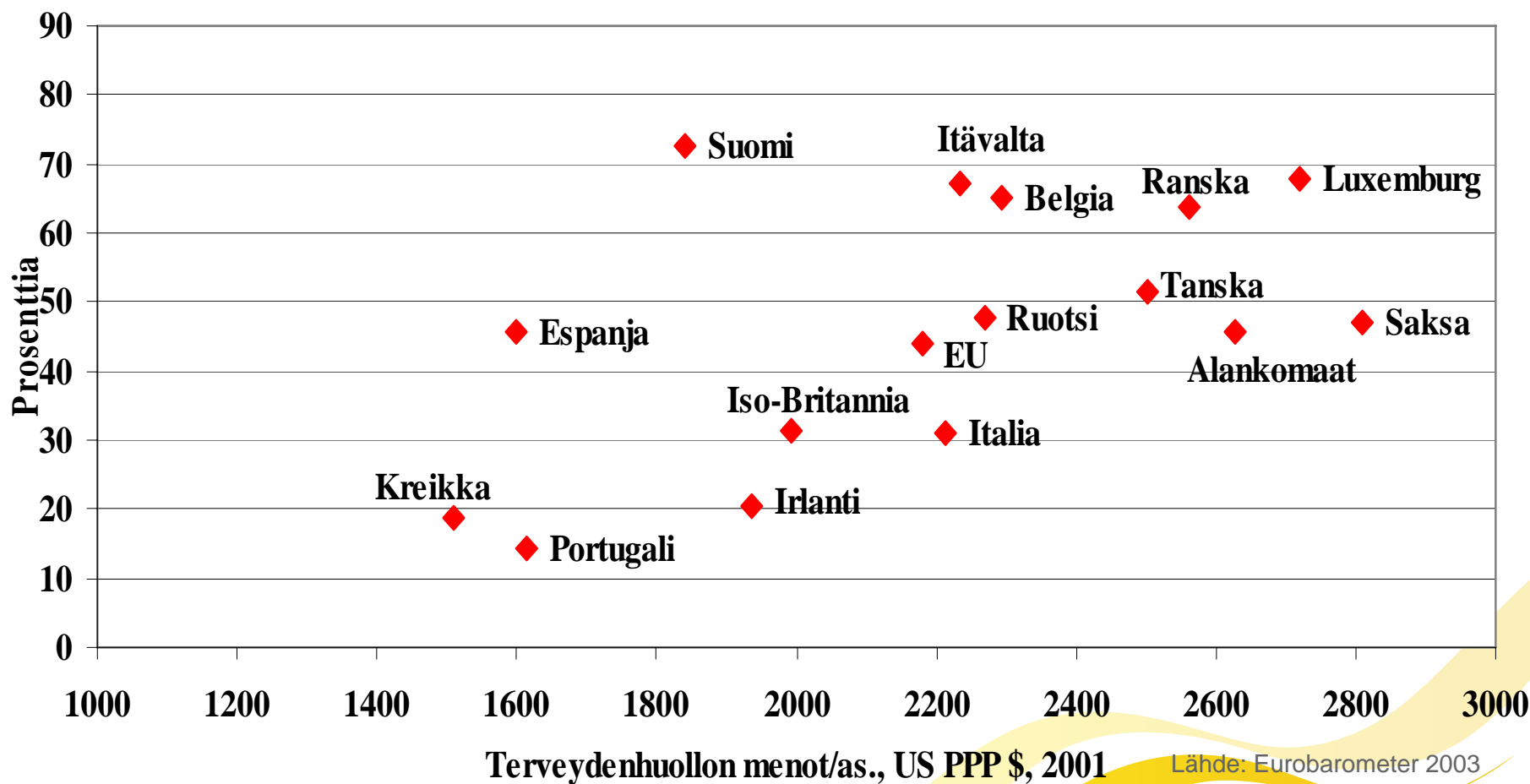
- Globalisoituminen
- Euroopan integraatio
- Demografiset muutokset
- Teknologian kehitys
- Työelämän ja työympäristön muutos
- Työllisyys
- Köyhyys ja syrjäytyminen
- Kansanterveyden kehitys ja elinympäristö
- Julkisen talouden kehitys
- Aluekehitys, kaupungistuminen
- Arvojen muutos

Kaikki ohjausmuodot muutoksessa

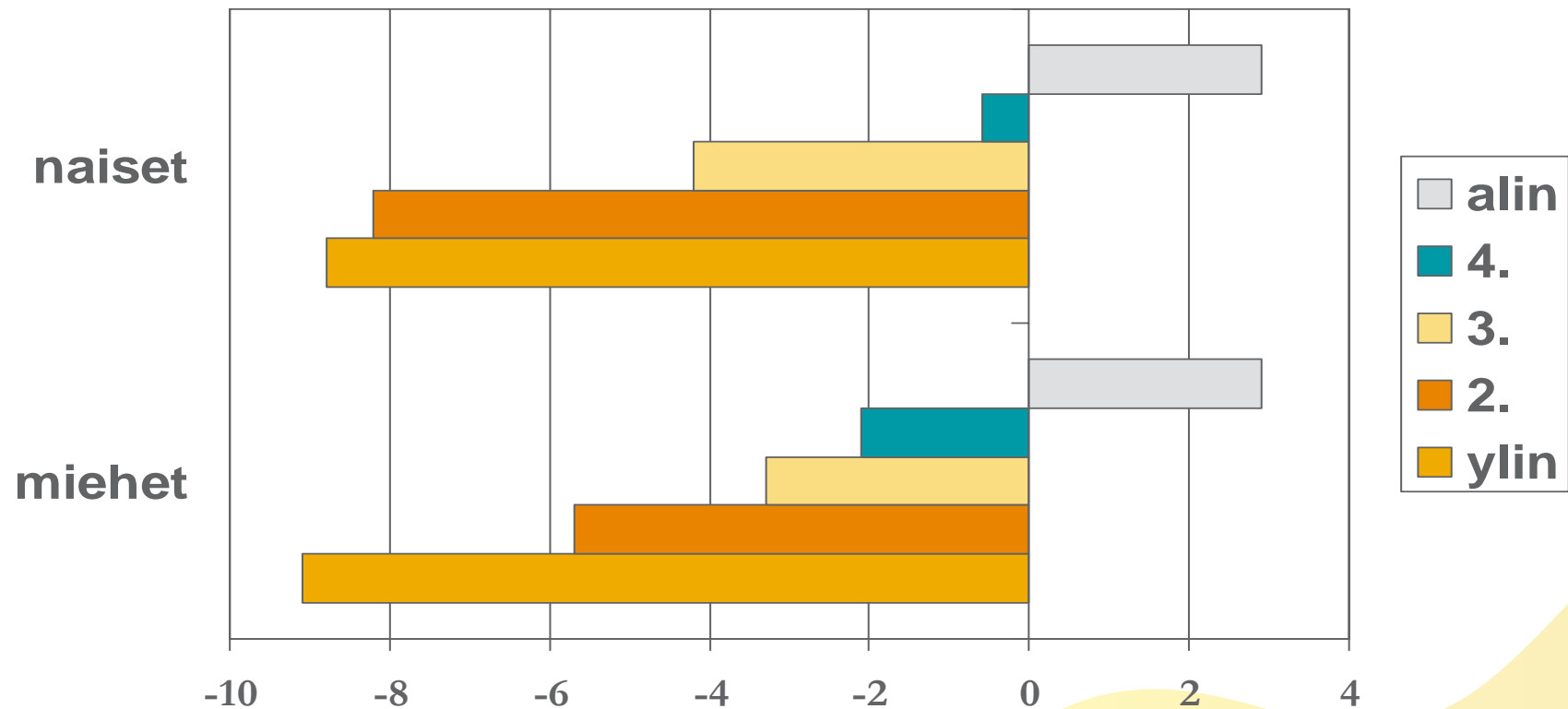
- Normiohjaus
 - Uusi sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädäntö
 - Palveluseteli
- Resurssiohjaus
 - valtionosuusuudistus
- Informaatio-ohjaus
 - Kaste –ohjelma
 - Poliittikaohjelmat
 - Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos THL
- Valvonta
 - Valvira
 - Aluehallinnon uudistus

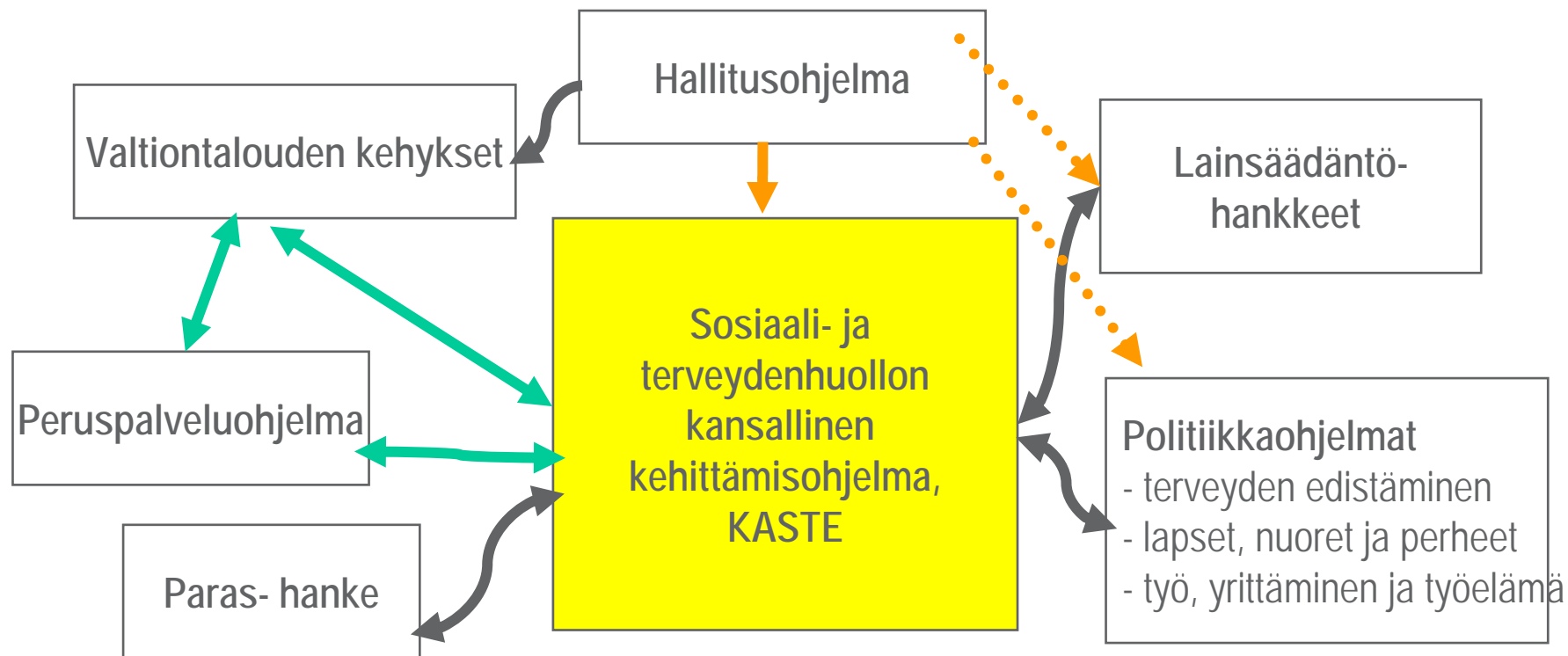
EU-maiden kansalaisten näkemys oman maansa terveyden-huollosta v. 2002: *”vähäiset muutokset riittävät”*

Perusterveydenhuollon estettävissä olevan kuolleisuuden keskimääräinen vuotuinen muutos (%) tuloluokittain 1993-2004

Lähde: Keskimäki ym. 2007 (ennakkotieto)

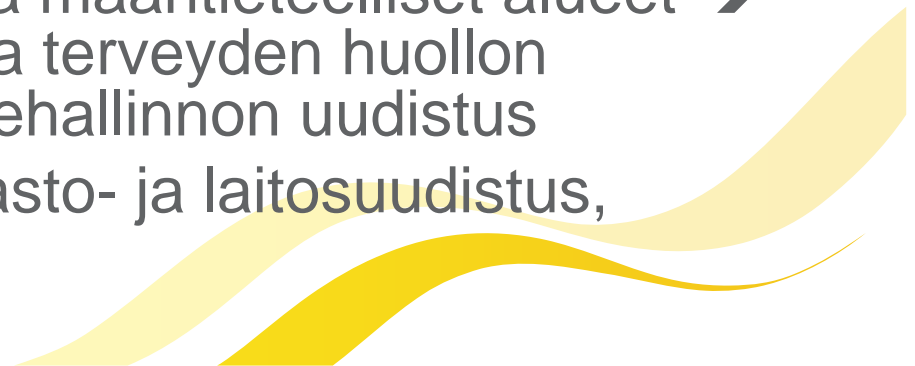
Palvelujärjestelmän kehittäminen

- Kunta- ja palvelurakennemuutos
 - Todellisen demokraattisen päätöksenteon turvaaminen
 - Laajemmat järjestämisalueet
 - Työnjako
- Kansalliset ohjausinstrumentit tasapainoiseksi
- Avopalvelujen kehittäminen
- Parempaa johtamista, haastavat työt, hyvä työilmapiiri
- Koulutuksen sisällön uudistaminen
- Kolmikantaisen yhteistyön laajentaminen

Tavoitteena vetovoimainen sosiaali- ja terveydenhuolto

- Yhteistyötä yli rajojen ja sektoreiden → aiemmat ohjelmat, Kaste-ohjelma
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteet → Terveyden edistämisen
- Laajempi alueellinen järjestämisvastuu → Paras – laki, sosiaali- ja terveyden huollon hallintoa koskeva laki
- Perusterveydenhuollon vahvistaminen → sosiaali- ja terveyden huollon hallintoa koskeva laki, terveydenhuoltolaki
- Yhtenäiset toiminnalliset ja maantieteelliset alueet → Paras-puitelaki, sosiaali- ja terveyden huollon hallintoa koskeva laki, aluehallinnon uudistus
- Selkeä tehtäväjako → virasto- ja laitosuudistus, aluehallinnon uudistus

Mitä Paras-uudistuksella oikein tavoitellaan?

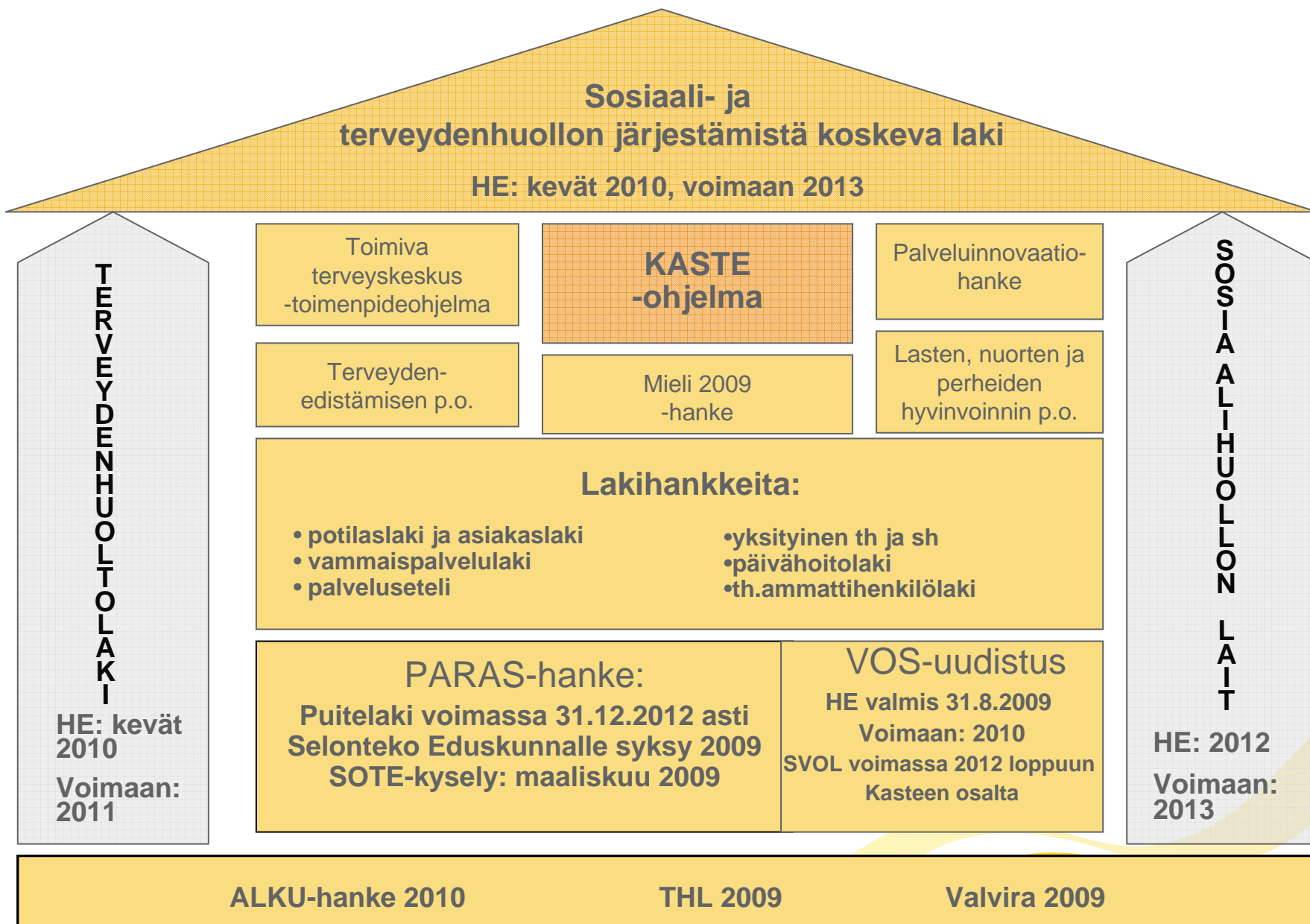
- Palvelujen turvaaminen eri väestöryhmille ja eri alueille – hallinnolliset rakenteet väline
- Toiminnallisesti ja maantieteellisesti yhtenäinen kokonaisuus
- Kustannusten hallinta
- Paras – uudistus on pääsääntöisesti sosiaali- ja terveyspoliittinen uudistus
- Tavoitteena laajemmat järjestämisalueet

Mitä saatu aikaan?

- Palvelujen järjestämisen väestöpohjat ovat merkittävästi kasvaneet/kasvamassa
- Kuntien välinen yhteistyö on lisääntynyt
- Yhteistoiminta-alueiden osalta rakenteet kuitenkin osittain varsin hajanaiset – hallinnolliset himmelit uhkaavat
- Ns. sote-yhtenäisyys on uudistuksen kuluessa parantunut, mutta edelleen suurta epäyhtenäisyyttä
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteet epäselvät

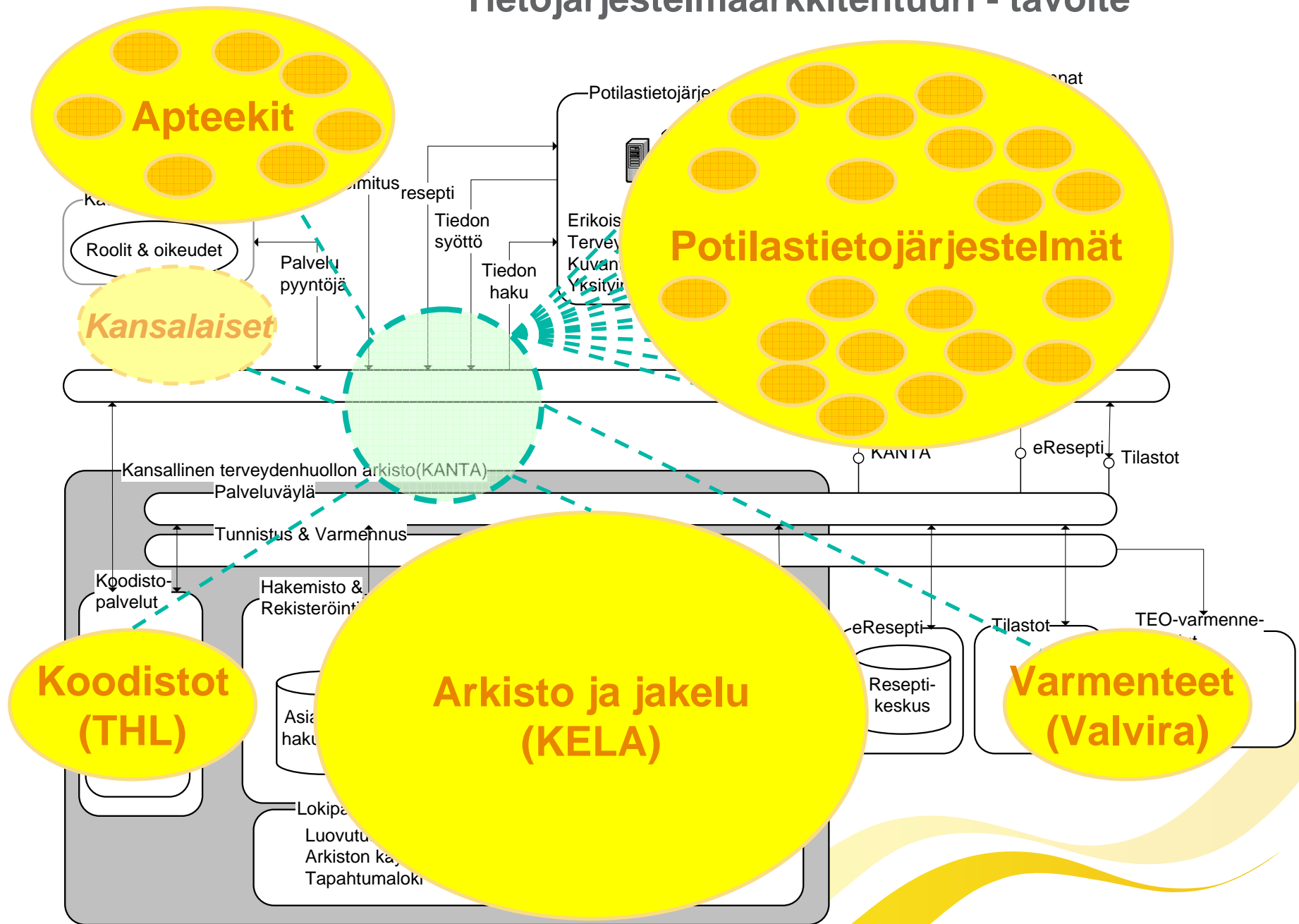
Sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädäntöuudistus

Potilaan valinnanvapaus – jatkovalmistelussa selvitettävä muun muassa:

- koko maan kattavaksi? entä sosiaalihuoltoon?
- koskeeko hoitotakuu, jos henkilö valitsee hoitopaikan oman kuntansa ulkopuolelta
- kustannusten jakaminen
- matkakorvaukset?

Tietojärjestelmäarkkitehtuuri - tavoite

Ratkaisut avoimna – toteutuvatko tavoitteet?

- Tavoitteena palvelujen turvaaminen ja parantaminen sekä yhdenvertaisuuden edistäminen – hallinnolliset ratkaisut väline
- Kunnallinen hajautettu järjestämisvastuu on toimiva
- Paikalliselle päätöksenteolle aito mahdollisuus
- Pari testiä:
 - Onko mahdollisuutta päättää painotuksista?
 - Kuka kantaa kokonaisvastuun kuntalaisesta?
 - Päätetäänkö rahoituksesta ja järjestämisestä samassa paikassa?

Järjestöjen rooli

- Puolestapuhuja
- Vertaistuki
- Palvelut
 - Neuvonta, asiantuntijatuki
 - Hyväntekeväisyys ... palvelujen tuottaja
 - Kehittäjä

Merkitys järjestöille

- Sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävät entiset
- Vähemmän tilaajia – vähemmän järjestöjä?
- Järjestötoiminnan ja palvelutuotannon eriytyminen
- RAY –rahoitus; yleisavustusten uusjako
- Kansainvälistyminen
- Jäsenistön vanhentuminen → ikäihmisten hyväntekeväisyysfoorumit ?
- Virtuaalijärjestöt?

Merkitys järjestöille

- Perinteisen roolin (puolestapuhuja, vertaistuki) paluu?
- Ammatillistuminen vai todellinen kanava vapaaehtoisuudelle?
- Löytyykö tilaa kumppanuudelle kilpailutuksen ylivalta?